

земельної ділянки, що використовується відповідним агрохолдингом. У разі невиконання такого обов'язку агрохолдинг має сплатити відповідні кошти до місцевого бюджету.

Для розбудови соціальної інфраструктури села за участю агрохолдингів можна застосовувати організаційно-правовий механізм державно-приватного партнерства, який закріплений законодавством України.

Така співпраця між державою та агрохолдингами стане не тільки кроком до врегулювання правового становища цієї форми господарювання, але й створить сприятливий інвестиційний клімат в Україні, надасть змогу забезпечити робочими місцями мешканців сільської місцевості, сприятиме розвитку сільських територій та забезпечить стабільний розвиток агросфери.

### ***Список використаних джерел***

1. Господарський кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України “Про холдингові компанії в Україні”: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
3. Уркевич В. Ю. Правові проблеми функціонування агрохолдингів в Україні [Електронний ресурс] / В. Ю. Уркевич – Режим доступу до ресурсу: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Urkevych.pdf>.
4. Щетініна Т. О. Правове регулювання діяльності агрохолдингів в Україні: історіографічні аспекти / Т. О. Щетініна. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – №1. – С. 96–99.

**Ключові слова:** аграрне право, агрохолдинг, інвестування, правове становище.

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гавриш Н. С.*

***Деркач Анна В'ячеславівна,  
Богдан Люба Сергіївна***

студентки 4-го курсу соціально-правового факультету  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДИНГІВ В УКРАЇНІ**

Протягом останніх років широкого поширення набуває такий вид господарювання як холдинг. Важливими факторами, які спричинили створення холдингових компаній в Україні, стали процеси приватизації та акціонування великих державних підприємств і об'єднань. В Україні ще не має спеціального закону, який би регулював діяльність

агрохолдингів, тому при дослідженні даного питання слід звертатися до положень Господарського кодексу України та Закону України «Про холдингові компанії в Україні». Відповідно до останнього, холдингова компанія визначається як акціонерне товариство, яке володіє, користується та розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств [1]. Також до агрохолдингів варто відносити сільськогосподарські, переробні і торгівельні організації, які об'єднали повністю чи частково власні ресурси на основі договору про взаємовигідне економічне співробітництво. Ключовим шляхом їх створення є інвестування капіталу вітчизняного або іноземного походження спочатку в переробну промисловість, що, в свою чергу, забезпечує набагато швидший його обіг та окупність [3, с. 98]. Перш за все, це стосується олієжирової, цукрової, хлібопекарської, борошномельної, м'ясо-молочної промисловості. Діяльність нинішніх агрохолдингів в Україні спрямована, насамперед, на виробництво зернових та олійних культур, виробництво сировини для власної переробної промисловості (цукрові буряки, молоко тощо).

Важливою стороною діяльності агрохолдингів є їх можливості щодо забезпечення необхідної якості сільськогосподарської та харчової продукції. Наслідком входження України до СОТ, вихід на ринки ЄС вимагають дотримання певних стандартів якості продукції. На жаль, таких стандартів дуже важко дотримуватися середнім і дрібним сільськогосподарським виробникам та переробним підприємствам, а також домогосподарствам населення, частка яких у виробництві окремих видів продукції сягає 70-90 % (молоко, овочі, картопля).

Завдяки застосуванню новітніх технологій у виробництві та переробці сільськогосподарської продукції, можливостей контролю за дотриманням технології на всіх етапах, впровадженню необхідних стандартів якості агрохолдинги мають безперечні конкурентні переваги порівняно з іншими формами ведення агробізнесу [2, с. 87-89].

Такі вчені, як С. С. Акманов, П. Ф. Кулинич, О. М. Савельєва, О. Л. Смирнова, М. Ю. Солдатов вважають, що ключовою тенденцією для України у найближчий час буде переважання саме аграрних холдингів, тому що великі агрохолдинги мають доступ до капіталу, знань та новітніх технологій. Варто зауважити, що агрохолдинги мають багато переваг, зокрема: використання новітніх технологій у сільськогосподарському виробництві, наявність потужної матеріально-технічної бази, контроль якості та продажу кінцевої продукції та інтеграцію сільськогосподарського та переробного виробництва.

Однак для законодавства, яким регулюється діяльність агрохолдингів, притаманні певні недоліки, що пояснюються новизною зазначених утворень, браком державного регулювання та законодавчого супроводу, завданням якого є коригування їх діяльності з урахуванням інтересів жителів сільської місцевості, а саме:

1) надконцентрація земельних ресурсів в одних руках, що призводить до розвитку монополізму на ринку оренди землі, та монополізація ринку сільськогосподарської продукції;

2) здійснення високоінтенсивного виснажливого землеробства з порушенням вимог сівозмін і раціональної структури посівів, як наслідок – стрімке погіршення стану сільськогосподарських угідь;

3) реєстрація більшості агрохолдингів у великих містах, що призводить до осідання в столиці та обласних центрах податкових надходжень, які б можна було використати для розвитку соціальної й комунальної інфраструктур сільських територій [3, с. 100].

Таким чином, необхідно вводити в дію механізми, які б обмежували процес формування монополізму на ринку оренди землі та забезпечували б сплату податків підприємствами й організаціями, що здійснюють агробізнес не за місцем реєстрації їх головних компаній, а за місцем діяльності аграрних підрозділів.

Зважаючи на вищесказане, можемо стверджувати, що виникнення та розвиток агрохолдингів – це результат здійснення аграрної реформи. Завдяки агроіндустріальній вертикальній інтеграції агрохолдинги, як правило, є ефективними бізнес-проектами з доступом до капіталу, ринків та інновацій. Безперечно і те, що складні економічні умови впливають і на результати діяльності таких потужних формувань, як аграрні холдинги. Однак більшість аграрних компаній, не зважаючи на труднощі, поступово нарощують свій земельний банк, збільшують потужності та придбавають нові активи. Саме тому, на нашу думку, було б доцільним прийняти спеціальний закон, який би регулював діяльність агрохолдингів в Україні, до якого слід включити наступні положення: по-перше, потрібно законодавчо обмежувати площі земельних ділянок, що можуть перебувати в оренді агрохолдингів чи їх учасників, по-друге, слід зобов'язати агрохолдинги надавати робочі місця для певної кількості мешканців сільських населених пунктів за місцезнаходженням використовуваних ними земельних площ та інше.

#### ***Список використаних джерел***

1. Про холдингові компанії в Україні : Закон України від 15.03.2006 р. № 3528-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 34. – Ст. 291.
2. Дудар Т.Г. Оцінка потенціалу і ринкових позицій аграрних холдингів / Т.Г. Дудар // Економіка АПК. – 2011. – №11. – С. 84 – 90.
3. Мороз О.О. Діяльність інтегрованих сільськогосподарських підприємств / О.О. Мороз // Економіка АПК. – 2012. – № 4. – С. 96–101.

***Ключові слова:*** агрохолдинг, сільськогосподарська та харчова продукція, новітні технології, бізнес-структура, спеціальний закон.

***Науковий керівник:*** к. ю. н., доцент Гавриш Н. С.